

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

Dorința lui Mihai de a răzbuna acțiunile nobililor ardeleni, împotriva lui Rudolf al II-lea și a Casei de Austria

Ing. Angela FAINA

Mihai se simțea în mare pericol, iar imperialii încă nu realizau gravitatea situației, așa cum o vedea Mihai. Era vorba de viața sa; tergiversarea era un fapt deosebit de grav. Mihai descrie și explică imperialilor situația explozivă din regiune, tensiunea și pericolele care ajunseseră extreme. În final, înțelegând gravitatea evenimentelor ce se derulau, imperialii au stabilit ca termen probabil de a-l înlătura pe Andrei Báthory, toamna anului 1599, dar nu se prevedea nici o dată anume.

Totuși, deși nu a primit instrucțiuni clare, răspunsul încurajator și îmbucurător al arhiducelui Maximilian și al lui Marini Poli, a fost că imperialii au „nevoie de brațul său armat”.

Între timp, Casa de Austria i-a acordat lui Andrei Báthory un termen de reflecție pentru a ieși în mod pașnic din Ardeal, până la sfârșitul lunii noiembrie 1599.

Ei sperau și parcă așteptau ca să se întâmple ceva, ca printr-o minune, ca să nu mai fie nevoiți a interveni și a-l alunga pe cardinal prin forță, opțiune care deranja papalitatea.

La cererea lui Mihai, ca măsură de prevedere în caz de necesitate, împăratul a dat dispoziție generalului său, Giorgio Basta de a fi pregătit cu oaste la Oradea, ca să-l ajute la nevoie pe Voievod, în caz că se va hotărâ alungarea lui Andrei

Iată cum argumentează Mihai împăratului, necesitatea intrării sale în Ardeal:

„A doua trădare s-a făcut când Sigismund a adus în Ardeal pe cardinalul Andrei Báthory și, laudându-l foarte țerii întregi, i-a dat cârmuirea peste toată țara, ca să poată înnoi singur legătura cu Turcii ce se rupsese; și aceasta s-a făcut împotriva Măriei Tale. Dacă ardelenii, pe când se făceau acestea, ar fi fost credincioși, fără îndoială că ar fi apucat armele cu puteri unite; ei însă, dimpotrivă, în adunarea lor au ales într-un glas pe Cardinal, și în paguba Coroanei crăiești s'au supus Craiului leșesc și Turcilor.

Cu toate că acestea se făcură precum arăt, și cu toate viclenele uneltiri ale ardelenilor, leșilor și turcilor, cari prin trimeșii lor cercară a mă trage în parte-li, eu am stat neclintit în credința mea, și am înștiințat pe Măria Ta despre toate punctele propunerilor ce mi se făceau prin acei soli, dându-li și lor răspunsuri cuvenite, după cum m-am priceput. Incredințându-mă apoi că nu mai e cu putință a întoarce pe ardeleni din viclenia lor către Măria Ta Și Prea-Luminatul Arhiduce, văzând pe de o parte poprirea comisarilor și a altor trimeși ai Măriei Tale, pe de altă parte starea de plâns și ieșirea din țară a Arhiducesei Maria-Cristina, precum și primejdia Creștinătății întregi, și luând în seamă aceia că ardelenii, îndemnați de Domnul lor și de Sigismund împreună cu doi fruntași ai acestei uneltiri cari acum sunt aici, opriseră înaintea împresurării Orăzii-Mari(Oradea n.n.) pe solii miei și pe ai Hanului Tătarilor, cari erau însărcinați cu o solie folositoare— ca un credincios al Măriei Tale nu putui a nu mă înfuria-foarte, mai vârtos că înșiși turcii, tătarii și alți dușmani oarecari, văzând un monarh atât de mare tratat în chip atât de înjositor de către nevoiașii de ardeleni, începuseră a cârti și a batjocuri de atâta rușine.

Acestea m-au îndemnat a răzbuna jignirea Măriei Tale, a lovi cu oastea mea din porunca și cu voia Măriei Tale, pe dușmanii ardeleni și a-i supune cu puterea și cu armele. - Nicolae Iorga-„Scrisori de boieri, Scrisori de Domni”-1925

După toate aceste evenimente, Mihai își dădea seama că Țara Românească se găsește într-un grav pericol: un atac comun polono-turco-transilvănean.

Diplomația lui Mihai; înainte de a trece la îndeplinirea planului său, Mihai a asigurat pe turci și pe împăratul Rudolf al II-lea că fapta sa nu le va leza interesele și apoi și-a asigurat granițele cu turcii și cu polonezii

Mihai avea nevoie de liniște din partea marilor puteri, Poarta Turcească, Uniunea Polono-Lituaniană și Casa de Austria pentru ca hotărârea de a cuceri Transilvania, să aibă succesul scontat. Pentru ca urmările unui asemenea întreprinderi să fie de lungă durată, să fie acceptat pentru următorii ani și pentru a liniști pe puternicii săi vecini, Mihai își dădea seama că nu poate face o asemenea mare mișcare militaro-politică fără acordul lor.

Mihai are deci nevoie de acceptul puternicilor vecini de a-i promite pacea necesară pentru reușita cuceririi Transilvaniei.

În aceste momente periculoase și foarte complexe, Mihai a trebuit să fie foarte abil și să dea dovadă de multă diplomație. Trimite spioni pentru a primi informații cât mai precise, primește oameni de încredere în suita sa și trimite solii diplomatice în aceste țări.

Potrivit cronicilor vremii, Ioan Darai, un mic nobil român sătmărean, i- a fost recomandat lui Mihai, la 9 iulie 1599, pentru a-l dubla în taină și a-l înlocui pe secretarul domnitorului, Ioan Rácz, bănuț și apoi dovedit de trădare către Andrei Báthory. Mai apoi, Ioan Darai a făcut o adevărată notă informativă pe perioada cât a fost în preajma lui Mihai la Curtea Domnească din Târgoviște, relatând cele „auzite și văzute”, comandantului cetății Satu Mare, Mihai Székely, în paginile unei scrisori rămase peste veacuri. Darai l-a însoțit pe marele domnitor în campania din Ardeal, rămânându-i credincios.

În acest timp, Mihai demarează pe plan extern, asigurarea granițelor Țării Românești pe durata atacului asupra Transilvaniei; granița de sud cu turcii și cea dinspre Moldova deoarece, polonezii puteau ataca în orice moment.

a)- Asigurarea graniței cu turcii

Voievodul nostru, precaut și inteligent, și-a dat seama că el putea fi atacat din sud de către turci, în timpul campaniei sale în Ardeal. Profitând de lipsa lui din țară, aceștia ar fi putut năvăli în Țara Românească cu trupe numeroase ca s-o supună și s-o transforme în pașalâc turcesc, prin acest fapt, ea pierzându-și imediat independența. Mihai reușește cu ocazia tratativelor cu turcii, să primească de la sultan o scrisoare prin care îi comunica faptul că dacă Mihai va reuși să cucerească Ardealul, atunci va fi recunoscut ca Domn atât în Transilvania cât și în Valahia și le va primi în moștenire veșnică. Însemnele le va primi în martie 1600, la Brașov.

Prin această înțelegere cu Poarta Otomană, s-a protejat în mod inteligent în timpul desfășurării acțiunii sale militare viitoare, din Ardeal. Ulterior, sultanul și-a ținut promisiunea; nu a atacat Țara Românească în acest răstimp. Mihai și-a asigurat repede hotarele, care urmau să fie apărate de vornicul Dumitru cu 5 000 de oameni.

În același timp, Mihai îl înștiința și pe Hüssîm Aga Kapugibași despre campania din Ardeal: „ne-am înțeles de cele de trebuință...că mi-am pus în gând să-i bat pe unguri, în care privință, am avut îngăduință de la prealuminatul împărat turcesc.”

În același timp, Mihai îl ținea la curent în permanență pe împărat despre tratativele sale cu turcii, el fiind mereu loial în această privință. Toate acțiunile ce priveau legătura sa cu turcii, el le explica și le făcea cunoscute împăratului Rudolf al II-lea. În schimb, față de turci, el ducea o politică duplicitară, sprijinind acțiunile creștinilor.

În scrisoarea către Rudolf al II-lea, Mihai precizează: „văzând că împrejurările-mi îngăduiau a încheia o învoială prielnică cu Turcul, învoială pentru care am fost și vorbit, însă cu îngăduința Măriei Tale, prefăcându-mă numai și purtând pe Turci cu vorbe bune...”-Nicolae Iorga, „Scrisori de boieri, Scrisori de Domni” -1925

În scrisoarea către Ferdinand I, ducele de Toscana, din anul 1601, Mihai îi explică comportamentul său față de turci: „și despre prietenia cea mare ce o arătam față de turci, făgăduindu-le să țin pace cu dânșii, ceea ce și făceam, după cum am dat de știre Măriei Sale împăratului, așa că Ibrahim mai curând mi-ar fi dat mie steagul decât cardinalului”

Prin tratative, prin abilitatea sa diplomatică, folosindu-se de toate vechile sale relații, a obținut în secret acordul sultanului Mehmet al III-lea de a nu ataca Țara Românească, asigurându-l pe sultan că această provincie o va închina Porții Otomane.

Având în vedere o eventuală intrare a lui Mihai în Transilvania, împăratul vrea să semneze pacea cu turcii, care să includă și Țara Românească, dar planul său eșuează, în timp ce lui Mihai îi reușește să realizeze pacea cu turcii prin propriile tratative

La 15 septembrie 1599, Mihai informează prin solii săi, pe generalul imperial Giorgio Basta, că el, ca domn al Țării Românești, a primit steagul de la turci și o scrisoare de la sultan prin care acesta accepta ca Mihai să aibă în stăpânire pe vecie Țara Românească, Ardealul și Moldova, dacă va reuși să ocupe ultimele două principate românești. Solii mai transmit că dacă Mihai nu va fi ajutat cu oaste și bani, așa cum i-a promis Rudolf al II-lea, el, Mihai, se va alia cu turcii. Această amenințare era menită de a grăbi sosirea ajutoarelor și confirmarea că va fi sprijinit de imperiali, în lupta pentru Ardeal.

Împăratul Rudolf al II-lea și sfetnicii săi, au hotărât la 4 octombrie 1599, următoarele: încheierea unui tratat de pace cu turcii în care să includă și Țara Românească, acest fapt asigurând timpul necesar rezolvării problemei eventualei eliminări a lui Andrei Báthory din Ardeal. Se știe că imperialii erau într-un război prelungit cu turcii, care începuse în anul 1593. Acum, mânați de interese importante, vor să stabilească o pace vremelnică (războiul se va finaliza doar în 1606) dar nu au reușit realizarea acesteia. Pacea cu turcii nu s-a putut semna, pentru că în zilele tratativelor, 5-7 octombrie 1599, tătarii au atacat prin surprindere, probabil la indicația sultanului. Astfel a fost imposibilă realizarea pactului.

În schimb, Mihai reușește să obțină prin tratative, bunăvoința turcilor de a nu-l ataca în timp ce el își făcea planuri de intrare în Transilvania.

Mihai știa că Andrei Báthory demarase tratative de vasalitate cu sultanul pentru a fi recunoscut de acesta ca principe în Ardeal, sperând că în acest fel, își va asigura o domnie liniștită. Mihai, aflând despre acest lucru, prin relațiile sale la Poartă, reușește să-l determine pe sultan ca să întrerupă tratativele și în consecință să nu-i dea lui Andrei Báthory acceptul.

Din contră la insistențele sale, prin solii trimiși la Poartă, Mihai a reușit să fie recunoscut de către sultan și să fie reînnoit domn fără ca să i se recunoască și lui Andrei Báthory domnia în Transilvania.

Acest pact stabilește că turcii nu vor ataca Valahia pe perioada armistițiului, care coincidea cu această perioadă de atac al Ardealului.

b) -Asigurarea graniței cu polonezii----

Între timp Mihai a trimis soli regelui Sigismund al III-lea Vasa, pentru a ameliora relațiile cu polonezii.

Domnul Țării Românești a hotărât, intrarea în Ardeal cu forța armată.

Desăvârșita sa organizare, arată îndelungata ei premeditare. Pregătirile și măsurile de prevedere luate de Mihai înainte a de a intra în Transilvania pentru a-l alunga pe Andrei Báthory

Rămânând singur în fața atâtor pericole, nemaivând intenția să aștepte mereu ajutoarele care nu mai veneau, gândul lui Mihai este de acum unul de a trece la o altă etapă, salvatoare pentru el și românime; să se salveze singur, văzând că ceilalți întârzie și ezită a lua hotărâri absolut urgente.

El se gândește să se bazeze pe românii săi, să realizeze o țară de etnie românească, puternică, eliberată de povara tributului turcesc care să devină o stavilă în calea expansiunii otomane și care să joace un rol politico-militar însemnat în zonă. El își dorea și visa să domnească peste românii săi mulți; moldoveni, munteni și ardeleni. El analiza situația astfel: dacă va realiza eliminarea pericolului din Moldova și Transilvania prin cucerirea celor două țări, el va putea domni peste un neam al său, unit și la bine și la greu. Acest concept a constituit germenul ideii de unitate națională, un proiect de țară, un proiect de suflet. Acesta era gândul său, în jurul căruia și-a concentrat toate forțele de care dispunea și toate energiile sale. Mihai a ajuns la concluzia că salvarea neamului său creștin și a scaunului său de domnie, o poate face prin unirea românilor. Singura soluție pe care Mihai putea s-o ia pentru apărarea tronului său și a țării, a fost ridicarea la luptă armată pentru evitarea dispariției statale, în fața pericolului impus aproape în egală măsură de Imperiul Otoman și Regatul Polon.

Toate evenimentele petrecute, i-au întărit convingerea lui Mihai -Vodă, că trebuie să intervină rapid pentru eliminarea cardinalului din Ardeal, deși nici împăratul Austriei și nici papa nu i-au dat încă acordul final.

Prevăzător, chibzuit și cutezător, Mihai și-a pregătit din toate punctele de vedere ofensiva în Ardeal. Atât din punct de vedere tactic, diplomatic cât și politico-militar. Mihai știa că expediția și

Arhiducele Maximilian al III-lea, fratele împăratului Rudolf al II-lea. Imagine luată de pe en.wikipedia.org

cucerirea Transilvaniei este greu de realizat datorită condițiilor geografice, posibilului ajutor polonez, sau chiar turc dat dușmanilor săi, de aceea, precaut, a inițiat un plan politico-militar deosebit de inteligent pentru a-și asigura izbânda.

Voia ca atenția lui Andrei Báthory, să nu fie îndreptată spre preocupările lui Mihai de înarmare și manevrele de trupe ale oastei sale. Pentru a-l induce în eroare pe Craiul ardelean, pentru a-l amăgi și pentru a masca pregătirile sale de război, Mihai, abil tactician și diplomat, și-a făcut următorul plan: l-a înștiințat pe Craiul ardelean că în curând va face o campanie contra turcilor, peste Dunăre, pentru care trebuia să cumpere urgent multe arme, steaguri, tobe, muniții și oșteni din Ardeal. Era doar o păcăleală, bineînțeles, scopul real, era cu totul altul, armele vor folosi tocmai împotriva cardinalului. Mihai îi prezenta și sublinia cu toate ocaziile, lui Andrei Báthory, iminentele pericolele în care se afla, pentru ca acesta să nu bănuiască nimic din intențiile sale. Venea toamna și se presupunea că trupele domnului valah vor intra în cantonament.

Mihai a jurat credință lui Andrei Báthory, doar pentru a tergiversa evenimentele și a-l dezorienta față de adevăratele sale planuri.

Mihai îl dezinformează, se preface și merge până acolo, încât îi cere lui Andrei Báthory să-i permită să treacă prin Transilvania spre castelul Königsberg (Silezia) pe care îl primise în dar de la Rudolf al II-lea, unde i s-a promis că se poate retrage în caz de mare pericol. În acest scop, Mihai îi cere principelui Báthory permisiunea ca oastea sa să treacă prin Ardeal, pentru că este în pericol din partea turcilor. Acum Mihai îi sugerează lui Andrei Báthory că este decis să se retragă acolo, la acel castel, fiind grav amenințat de către turci.

Din Scrisoarea lui Mihai către Ducele de Toscana, din anul 1601, aflăm: „În acea vreme cardinalul îmi trimise alt sol, pe Tamas Csomortany, cu o solie ca eu să-mi părăsesc țara, pentru că nici ei, nici moldovenii, nici chiar turcii nu erau mulțumiți și nici nu voiau să mai rămân eu în Țara Românească. Deci văzând eu că sunt împresurat din toate părțile de dușmani știui să fac cât mai bine și-l trimisei înapoi pe Csomortany cu un răspuns plăcut și îl rugai ca în numele meu să-l roage pe cardinal să-mi îngăduie vreun loc în Transilvania, unde să pot locui cu familia mea. Iar după ce făcui aceasta îi scrisai numaidecât Măriei sale împăratului, dându-i de știre despre toate lucrurile.”

Această dezinformare o face prin cei doi doi soli, Dămian și Preda, care sosesc la Alba Iulia la 25 octombrie 1599.

Mihai simulează permanent frica, de la începutul lui aprilie 1599 și până în vară, reușind să temporizeze situația și să evite pericolul.

Tot în scopul de a distra atenția vecinilor, în vara anului 1599, lansează zvonuri că țara fiind săracă, oștenii sunt trimiși la strâns recolta și cules de viță de vie, pentru a da impresia că nu are nici o intenție de a trece în Ardeal. Pe toate căile, Mihai a răspândit zvonuri pentru a da impresia că din cauza acestei situații dificile în care se găsea, nu este capabil să aibă nici cea mai mică intenție de cucerire a Ardealului.

Ca să-și ascundă perfect pregătirile, recurge la o stratagemă; în campania sa de dezinformare, el merge chiar mai departe. Pune el însuși la cale o „demonstrație contra sa”, chiar în capitală, simulând „trădarea” unor dregători importanți. Aceștia, „trădătorii”, trebuiau bineînțeles, să reprezinte pe cei mai devotați boieri ai săi, credincioșii Buzești, Banul Udrea, Mihalcea Caragea, etc. Aceștia au trimis scrisori lui Ieremia Movilă prin care se plâneau că domnul este foarte sărac, nu are cu ce să-i mai plătească și că oastea se destramă, din care pricină mercenarii l-au părăsit, că țara este sleită, că domnul se pregătește și el, de fugă, în Silezia. „Boierii trădători” au fost trimiși în Oltenia, la „cazne” de către Mihai. „Caznele” lor erau să pregătească în ascuns, oștile Jiului, ale Mehedinților și Olteniei, în vederea expediției în Ardeal. Dar numai Mihai și bravii săi căpitani, credincioși, știau secretul și adevărul despre aceste stratageme. Toate aceste zvonuri întreținute de Mihai, au un singur scop: să câștige timp și să-și mascheze propriile pregătiri.

În schimb, pregătirile intense se derulau în Oltenia și la Târgșor, lângă Ploiești, unde se făcea strânsură de oaste. În această perioadă, Mihai a construit și dezvoltat o Curte Domnească, pentru a putea să-și pregătească și să-și organizeze cât mai bine armata. Astfel, dintr-un mic cătun, Ploieștiul a devenit reședință domnească.

O altă măsură, ce a fost luată în mod tacit, imperceptibil, înainte de intrarea sa în Ardeal, a fost decizia de a trimite călugări și preoți în Ardeal, să-i pregătească sosirea și „înstăpânirea”.